

معادلات دیفرانسیل

حل سری

یعنی جواب دقیق می‌خواهیم نه به صورت صریح بلکه به صورت سری. اگر فرض کنیم $y = \sum_{n=0}^{\infty} C_n (x - x_0)^n$ جواب معادله دیفرانسیل خطی باشد، در این صورت شعاع همگرایی سری فوق، مینیمم اندازه $|z_i - x_0|$ است که $R = \min |z_i - x_0|$ که نقاط تکین ضرایب است.

$$\left(x^2 + x + 1\right)y'' + \frac{2x}{x^2 + 2}y' + \frac{3x - 1}{x^2 - 1}y = e^{-x} \quad \text{مثال}$$

اگر $y = \sum_{n=0}^{\infty} C_n \left(x - \frac{1}{2}\right)^n$ جواب باشد، شعاع همگرایی چقدر است؟

$$y'' + \frac{2x}{(x^2 + 2)(x^2 + x + 1)}y' + \frac{3x - 1}{(x^2 - 1)(x^2 + x + 1)}y = \frac{e^{-x}}{x^2 + x + 1}$$

$$x^2 + 2 = 0 \quad x = \pm i\sqrt{2}$$

$$x^2 + x + 1 = 0 \quad x = \frac{-1 \pm i\sqrt{3}}{2}$$

$$x^2 - 1 = 0 \quad x = \pm 1$$

$$\min |z_i - x_0| = \frac{1}{2} = R$$

یعنی اگر x ها از $x_0 = \frac{1}{2}$ زیاد شود به $+1$ که برسد مخرج ضریب y صفر می‌شود و معادله دیفرانسیل ∞ می‌شود و از بین می‌رود $\leftarrow R = \frac{1}{2}$ شعاع همگرایی است.

تمرین شعاع همگرایی $\sum_{n=0}^{\infty} C_n (x+1)^n$ برای معادله دیفرانسیل $(x^2 + x + 1)y'' - 2xy' + (4x^2 - 1)y = 0$ کدام است؟

$$1 \quad (1) \quad \sqrt{2} \quad (2) \quad \frac{\sqrt{2}}{2} \quad (3) \quad \frac{\sqrt{2}}{2} \quad (4)$$

حل سری: مول $x = 0$ (اگر نبود به وسیله تغییر متغیر، معادله دیفرانسیل را عوض می‌کنیم و انتقال می‌دهیم)

$$y = \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n \quad ; \quad y' = \sum_{n=0}^{\infty} n C_n x^{n-1} \quad ; \quad y'' = \sum_{n=0}^{\infty} n(n-1) C_n x^{n-2}$$

ضریب x^n را در معادله متحد قرار می‌دهیم.

$$\begin{array}{lll} y \rightarrow C_n & y' \rightarrow (n+1)C_{n+1} & y'' \rightarrow (n+2)(n+1)C_{n+2} \\ xy \rightarrow C_{n-1} & xy' \rightarrow nC_n & xy'' \rightarrow (n+1)nC_{n+1} \\ x^2y \rightarrow C_{n-2} & x^2y' \rightarrow (n-1)C_{n-1} & x^2y'' \rightarrow n(n-1)C_n \end{array}$$

و با داشتن $C_0 = y(0)$ و $C_1 = y'(0)$ و $C_2 = \frac{y''(0)}{2!}$ و ... و $C_k = \frac{y^{(k)}(0)}{k!}$ می‌توان C_n را تعیین کرد.

چون حول $y(0)$ همگرایی بود، $y'(0), \dots$ را داریم که با ضرایب C_n مرتبط است.

مثال - رابطه بین ضرایب معادله $y'' + (\chi + 1)y = e^x$ چیست؟ $y = \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n$

مثال - یک جواب $x^2 y'' - xy' + (1-x)y = 0$ چگونه است؟

$$n(n-1)C_n - nC_n + C_n - C_{n-1} = 0$$

$$\Rightarrow (n^2 - 2n + 1)C_n - C_{n-1} = 0 \Rightarrow C_n = \frac{C_{n-1}}{(n-1)^2} \rightarrow C_2 = \frac{C_1}{1^2}, C_3 = \frac{C_2}{2^2}, C_4 = \frac{C_3}{3^2}$$

$$\rightarrow \cancel{C_2} \cancel{C_3} \cancel{C_4} \dots C_n = \frac{C_1 \cancel{C_2} \cancel{C_3} \dots C_{n-1}}{((n-1)!)^2} \rightarrow C_{n+1} = \frac{C_1}{(n!)^2} \rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} \frac{x^{n+1}}{(n!)^2}$$

معادله لژاندر

$$(1-x^2)y'' - 2xy' + \alpha(\alpha+1)y = 0$$

اگر $y = \sum_{n=0}^{+\infty} C_n x^n$ جوابی از معادله باشد و شعاع همگرایی سری ۱ و فاصله همگرایی $|x| < 1$ باشد. همچنین رابطه بین C_n ها به صورت زیر در می آید:

$$(n+2)(n+1)C_{n+2} - n(n-1)C_n - 2nC_n + \alpha(\alpha+1)C_n = 0$$

$$\Rightarrow (n+2)(n+1)C_{n+2} = (nC_n + 1) - \alpha(\alpha+1)C_n$$

$$\Rightarrow C_{n+2} = \frac{(n-\alpha)(n+\alpha+1)}{(n+2)(n+1)} C_n$$

مهم: رابطه بین ضرایب معادله لژاندر

با داشتن $C_0 = y(0)$ و $C_1 = y'(0)$ می توان C_n ها را حساب کرد.

مثال: جواب معادله $(1-x^2)y'' - 2xy' + 2 \cdot y = 0$ ، $y'(0) = 0, y(0) = 1$ چیست؟

$$C_{n+2} = \frac{(n-4)(n+5)}{(n+2)(n+1)} C_n \quad C_1 = 0 \rightarrow C_3 = C_5 = \dots = 0$$

$$\begin{cases} C_0 = 1 \rightarrow C_2 = \frac{-2 \cdot 0}{2} = -1 \\ C_4 = \frac{-2 \times 1}{4 \times 3} \times -1 = \frac{+1 \cdot 0}{6} = \frac{35}{3} \end{cases} \Rightarrow y = 1 - 1 \cdot x^2 + \frac{35}{3} x^4 = P_4(x)$$

$P_i(x)$: چند جمله ای لژاندر

معادله کوشی اویلر

$$x^n y^{(n)} + a_{n-1} x^{n-1} y^{(n-1)} + \dots + a_1 x y' + a_0 y = b(x)$$

(a_i ها اعداد ثابتی هستند)

این معادله یکی از معادلات معروف در آزمون های کارشناسی ارشد است که با تعویض متغیر $x = e^z$ (یا $z = \ln x$) معادله به فرم معادله با

ضرایب ثابت تبدیل می شود. با این تعویض متغیر معادله همگن به فرم زیر می شود.

$$\{D(D-1)(D-2)\dots(D-(n-1))\} + \{a_{n-1}D(D-1)\dots(D-n+2)\} + \dots + a_1D + a_0)y = 0$$

حالت خاص: (مرتبه ۲)

$$x^r y'' + a_1 x y' + a_0 y = b(x) \quad ; \quad x = e^z, \quad y'_x = \frac{y'_z}{e^z} = e^{-z} y'_z, \quad y''_x = \frac{-e^{-z} y'_z + e^{-z} y''_z}{e^z} = e^{-2z} y''_z - e^{-2z} y'_z$$

$$\Rightarrow e^{rz} (e^{-2z} (y'' - y')) + a_1 e^z (e^{-z} y') + a_0 y = b(e^z)$$

$$\Rightarrow y'' - y' + a_1 y' + a_0 y = b(e^z) \Rightarrow (D(D-1) + a_1 D + a_0)y = b(e^z)$$

$$\{e^{\alpha z}, ze^{\alpha z}, z^2 e^{\alpha z}, \dots, z^{p-1} e^{\alpha z}\} = \{x^\alpha, x^\alpha \ln x, \dots, x^\alpha (\ln x)^{p-1}\} \quad \text{اگر } (D-\alpha)^p = 0 \text{ آنگاه مجموعه جواب های پایه عبارتند از}$$

$$\text{و اگر } (D-\alpha)^r + \beta^r = 0, \text{ مجموعه جواب های پایه عبارتند از:}$$

$$\begin{cases} e^{\alpha z} \cos \beta z, \dots, e^{\alpha z} z^{p-1} \cos \beta z \\ e^{\alpha z} \sin \beta z, \dots, e^{\alpha z} z^{p-1} \sin \beta z \end{cases} = \begin{cases} x^\alpha \cos(\beta \ln x), \dots, x^\alpha (\ln x)^{p-1} \cos(\beta \ln x) \\ x^\alpha \sin(\beta \ln x), \dots, x^\alpha (\ln x)^{p-1} \sin(\beta \ln x) \end{cases}$$

در حالت کلی اگر $\alpha \in \mathbb{N}$

$$\begin{cases} P_{rn}(x) & \alpha = rn \quad C_0 \neq 0, C_1 = 0 \\ P_{n-1}(x) & \alpha = rn-1 \quad C_0 = 0, C_1 \neq 0 \end{cases} \quad \text{تابع زوج:} \quad \text{تابع فرد:}$$

$$\frac{1}{r^n n!} \frac{d^n}{dx^n} \left((x^r - 1)^n \right)$$

می توان از رابطه مقابل $P_n(x)$ را حساب کرد.

$$\int_{-1}^1 P_n(x) P_m(x) dx = \begin{cases} 0 & n \neq m \\ \frac{2}{2n+1} & n = m \end{cases}$$

$$\int_{-1}^1 P_n(x) P_m(x) dx = \begin{cases} 0 & n \neq m \\ \frac{2}{2n+1} & n = m \end{cases} \quad \text{همچنین یعنی چند جمله های لژاندر بر هم عمودند و نرم تابع لژاندر است.}$$

بسط سری جواب در نقاط تکین

نقطه x_0 را تکین (منفرد) معادله دیفرانسیل خطی $y^{(n)} + a_{n-1}(x)y^{(n-1)} + \dots + a_1(x)y' + a_0(x)y = b(x)$ گویند هرگاه a_{n-1} در x_0 حداکثر ۱ قطب a_{n-2} در x_0 حداکثر ۲ قطب، $\dots$ و a_{n-i} در x_0 حداکثر i قطب و $\dots$ و a_0 در x_0 حداکثر n قطب داشته باشند.

در غیر این صورت تکین ما منظم نیست.

$$x^r y'' + (\alpha x + \sin x) y' + (\beta + \ln(1+x)) y = 0$$

مثال - به ازای چه مقادیر α و β ، $x=0$ تکین منظم است؟

$$a_1 = \frac{\alpha x + \sin x}{x^r} = \frac{\alpha x + x - \frac{x^3}{3!} + \dots}{x^r} \rightarrow \alpha = -1 \rightarrow x \text{ جمله حذف}$$

x^3 ، صورت ساده می شود $\leftarrow x=0$ قطب نیست.

$$a_0 = \frac{(\beta + \lim(1+x))}{x^r} = \frac{\beta + x - \frac{x^2}{2} + \frac{x^3}{3}}{x^r}$$

قطب مرتبه ۲ $\Rightarrow \beta = 0$

اگر x_0 نقطه تکین منظم معادله دیفرانسیل $y^{(n)} + a_{n-1}(x)y^{(n-1)} + \dots + a_1(x)y' + a_0(x)y = b(x)$ باشد، در این صورت جوابی به صورت فوبینیوس $y = (x - x_0)^r \sum_{n=0}^{\infty} C_n (x - x_0)^n$ خواهد داشت.

توجه: وقتی $x = x_0$ تکین منظم است، شعاع همگرایی سری قبلی $\circ$ می شود، بنابراین آن سری به عنوان جواب معادله دیفرانسیل مناسب نیست.

برای تعیین r از عبارت مشتق های متوالی تا n گرفته و ضریب C_0 را مخالف صفر قرار می دهیم.

$$y = x^r \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n = x^r (C_0 + C_1 x + \dots + C_n x^n + \dots)$$

$$\text{فرض } C_0 = 0 \rightarrow y = x^r (C_1 x + C_2 x^2 + \dots + C_n x^n + \dots) = x^{r+1} (C_1 + C_2 x + \dots + C_n x^{n-1} + \dots)$$

$$= x^{r+1} (C'_0 + C'_1 x + \dots + C'_n x^n + \dots) \Rightarrow C_0 \neq 0$$

ادعا کرده ایم صفر با قطب مرتبه r دارد که از مجموعه سری x^r فاکتور گرفته شده است و $C_0 \neq 0$ می شود. معادله مشخصه عبارت می شود از:

توجه داشته باشید که a' ها نماد مشتق نیستند و

$$a'_{n-1}(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0} (x - x_0)^i a_{n-1}(x_0) \Rightarrow a'_{n-1}(x_0) \quad \text{یک مقدار محدود می شود}$$

$$x^2 y'' + (2x+1) \sin 3xy' + (4x^2-1)y = 0$$

مثال - معادله شاخصی معادله دیفرانسیل روبه رو حول $x=0$ چگونه است؟

چگونه است؟ حول $x=0$

$$\left. \begin{aligned} a_1 &= \frac{(2x+1)\sin 3x}{x^2} & a'_1(0) &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^1(2x+1)\sin 3x}{x^2} = 3 \\ a_0 &= \frac{4x^2-1}{x^2} & a'_0(0) &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^{\cancel{2}}(4x^{\cancel{2}}-1)}{x^{\cancel{2}}} = -1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow r(r-1) + 3r + (-1) = 0 \rightarrow r^2 + 2r - 1 = 0$$

بسته به اینکه معادله مشخصه دارای چه نوع جوابی باشد، جواب معادله دیفرانسیل متفاوت است.

$$1) (r-\alpha)^P = 0 \quad P \text{ از مرتبه } \alpha : (x-x_0)^\alpha \sum_{n=0}^{\infty} C_{n_1} (x-x_0)^n \quad \text{و} \quad (x-x_0)^\alpha \ln(x-x_0) \sum_{n_1} C_{n_1} (x-x_0)^n \quad \text{و} \dots$$

اگر در یک خط جا نشدند این عبارت های $\sum$ دار را در خط بعد بنویسید

$$2) \left((r-\alpha)^2 + \beta^2 \right)^P$$

$$\begin{cases} (x-x_0)^\alpha \cos \beta \ln(x-x_0) \sum C_{n_1} (x-x_0)^n \\ (x-x_0)^\alpha \sin \beta \ln(x-x_0) \sum C_{n_1} (x-x_0)^n \end{cases}$$

⋮

$$\begin{cases} (x-x_0)^\alpha (\ln(x-x_0))^{P-1} \cos \beta \ln(x-x_0) \sum C_{n_p} \dots \\ (x-x_0)^\alpha (\ln(x-x_0))^{P-1} \sin \beta \ln(x-x_0) \sum C_{n_p} \dots \end{cases}$$

همچنین اگر تفاضل جواب های معادله مشخصه عدد صحیح باشد جواب ها غیر مستقل شده و یکی را در $\ln(x-x_0)$ ضرب می کنیم.

$$\left. \begin{aligned} y_1 &= (x - x_0)^{r_1} \sum_{n=0}^{\infty} C_{nr_1} (x - x_0)^n \\ y_r &= (x - x_0)^{r_r} \sum_{n=0}^{\infty} C_{nr_r} (x - x_0)^n \end{aligned} \right\} \begin{aligned} r_r &= k + r_1 \Rightarrow y_r = (x - x_0)^k y_1 = (x - x_0)^{r_1} \sum_{n=0}^{\infty} C_n (x - x_0)^{n+k} \\ &\Rightarrow y_r = (x - x_0)^{r_1} \sum_{m=0}^{\infty} C_n (x - x_0)^m = y_1 \end{aligned}$$

پس در این صورت

$$y_1 = (x - x_0)^{r_1} \sum_{n=0}^{\infty} C_{nr_1} (x - x_0)^n, \quad y_r = (x - x_0)^{r_1} \ln(x - x_0) \sum_{n=0}^{\infty} C_{nr_r} (x - x_0)^n + (x - x_0)^{r_r} \sum_{n=0}^{\infty} C_{nr_r} (x - x_0)^n$$

مثال: معادله $x^r(x^r - 1)y'' - x(x^r + 1)y' + (x^r + 1)y = 0$ را حل کنید.

$$r(r-1) + 1 \times r - 1 = 0 \rightarrow r^r - 1 = 0 \rightarrow r = \pm 1$$

$$a'_1(0) = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x(-x)(x^r + 1)}{x^r(x^r - 1)} = 1, \quad a'_0(0) = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^r(x^r + 1)}{x^r(x^r - 1)} = -1 \Rightarrow \begin{cases} y_1 = x \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n \\ y_r = x \lim_{x \rightarrow 0} x \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n + x^{-1} \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n \end{cases}$$

مثال - جواب دیگر معادله $xy'' + y' + xy = 0$ با شرط $y_1(0) = 0$ در صورتی که $y_1(x)$ جوابی از معادله باشد، چیست؟

$$y_1 \ln x + \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n \quad (r=1) \quad y_1 \ln x + \sum_{n=1}^{\infty} C_n x^n \quad (r=2) \quad y_1 \ln x + \sum_{n=1}^{\infty} C_n x^{r_{n-1}} \quad (r=3) \quad y_1 \ln x + \sum_{n=1}^{\infty} C_n x^{r_n} \quad (r=4)$$

$$a_1 = \frac{1}{x} \rightarrow a'_1(0) = 1 \rightarrow r(r-1) + r = 0$$

$$a_0 = 1 \rightarrow a'_0(0) = 0$$

گزینه ۴ $r=0 \rightarrow$ مرتبه دوم.

$$y_r = \frac{1}{\sqrt{x}} \sum_{n=0}^{\infty} d_n x^n, \quad y_1 = \sum_{n=0}^{\infty} c_n x^{n-1}, \quad x^r(r+x)y'' + \alpha xy' + \beta(r-x)y = 0$$

دارند؟

$$\left. \begin{aligned} a'_1(0) &= \frac{\alpha x^r}{x^r(r+x)} = \frac{1}{r} \alpha \\ a'_0(0) &= \frac{\beta x^r(r-x)}{x^r(r+x)} = \beta \end{aligned} \right\} \rightarrow r(r-1) + \frac{1}{r} \alpha r + \beta = 0 \Rightarrow r^r + \left(\frac{1}{r} \alpha - 1\right) r + \beta = 0$$

$$r_1 = -1, \quad r_2 = -\frac{1}{r} \Rightarrow \beta = \frac{1}{r}, \quad \frac{1}{r} \alpha - 1 = \frac{r}{r} \rightarrow \alpha = 5$$

$$y^{(4)} + \frac{a}{x^r} y^{(2)} = 0$$

مثال) جواب معادله روبرو $c_1 + c_2 x + c_3 x^r + c_4 g(x)$ است. $g(x)$ چیست؟

$$r(r-1)(r-2)(r-3) + 0 + ar(r-1) + 0 = 0$$

$$r(r-1)(r^2 - 5r + 6 + a) = 0 \Rightarrow r(r-1)^2(r-4) = 0 \Rightarrow c_1 + c_2 x + c_3 x^r + x \ln x c_4 \Rightarrow g(x) = x \ln x$$

اگر $y = c_1 + c_2 x^r + c_3 x^r + c_4 g(x)$ آنگاه $g(x) = x$ و اگر $y = c_1 + c_2 x + c_3 x^5 + c_4 g(x)$ آنگاه $g(x) = \ln x$ و ...

معادله بسل

$$\{J_n(\lambda x)_{n \in \mathbb{Z}}, y_n(\lambda x)\} \quad \text{یا} \quad \{J_{-v}(\lambda x)_{v \notin \mathbb{Z}}, J_v(\lambda x)\}$$

معادله دیفرانسیل $x^r y'' + xy' + (\lambda^2 x^r - v^2) y = 0$ ، جواب هایی به صورت

دارد. $J_\nu(\lambda x)$ را تابع بسل مرتبه ν گویند.

اگر سری فوبینیوس جواب معادله به صورت $y = x^r \sum_{n=0}^{\infty} C_n x^n$ باشد، در این صورت داریم: $r(r-1) + \nu r - \nu^2 = 0 \Rightarrow r = \pm \nu$

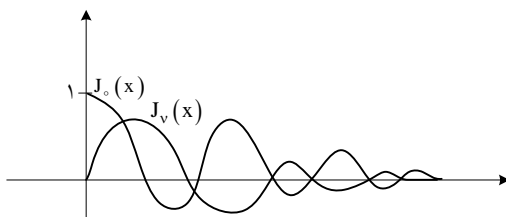
و تعریف می کنیم: $J_\nu(x) = x^\nu \sum_{n=0}^{+\infty} C_n x^n$, $J_{-\nu}(x) = x^{-\nu} \sum_{n=0}^{+\infty} C_n x^n$

یا اگر $\nu = n \in \mathbb{Z}$ ، گوئیم: $J_n(x) = x^n \sum_{m=0}^{\infty} C_m x^m$, $y_n(x) = x^n \ln x \sum_{m=0}^{\infty} C_m x^m + x^{-n} \sum_{m=0}^{\infty} D_m x^m$

$J_n(x)$ را تابع بسل نوع اول و $y_n(x)$ را تابع بسل نوع دوم می گویند دقت شود تابع بسل نوع دوم در $x=0$ تکین است. $J_{-\nu}(x)$ در $x=0$ تکین از درجه ν دارد. و $y_n(x)$ در $x=0$ قطب مرتبه n دارد.

فرق تکین و قطب: درجه قطب حتماً باید صحیح باشد مثلاً $\frac{1}{\sqrt{x}}$ در $x=0$ تکین است نه قطب توجه $y_n(x)$ به علت وجود $\ln x$ در

$x=0$ تکین است.

نمودار $y = J_\nu(x)$ به صورت مقابل است:

فقط $J_0(0)$ از یک شروع می شود و بقیه $J_\nu(x)$ ها

در $x=0$ از صفر شروع می شوند.

به عبارتی $J_\nu(x) = 0$ بی نهایت جواب دارد.

رابطه بازگشتی بین آنها

$$1) \begin{cases} J_{\nu-1}(x) - J_{\nu+1}(x) = \frac{2\nu}{x} J_\nu(x) \\ J_{\nu-1}(x) + J_{\nu+1}(x) = 2J'_\nu(x) \end{cases}$$

$$2) \int_0^\infty x^{-1} J_n(x) J_m(x) dx = 0 \quad ; \quad n \neq m$$

یعنی توابع بسل با وزن x^{-1} ، متعامد هستند.

$$3) J_n(z) = \frac{1}{\pi} \int_0^\pi \cos(n\theta - z \sin \theta) d\theta$$

$$x^\nu y'' + xy' + \left(\lambda^2 x^\nu - \frac{1}{4} \right) y = 0$$

مساله خاص

جواب های این معادله عبارتند از: $J_{-\frac{1}{2}}(\lambda x)$ و $J_{\frac{1}{2}}(\lambda x)$

به روش $\frac{\nu V'}{V} + a = 0$ معادله را حل می کنیم:

$$\frac{\nu V'}{V} + \frac{1}{x} = 0$$

$$\nu \ln V = -\ln x \rightarrow V = x^{-\frac{1}{\nu}} \quad V' = -\frac{1}{\nu} x^{-\frac{1}{\nu}-1} \quad V'' = \frac{1}{\nu} x^{-\frac{1}{\nu}-2}$$

$$\Rightarrow u'' + \frac{\frac{1}{\nu} x^{-\frac{1}{\nu}-2} + x^{-1} \times \frac{1}{\nu} x^{-\frac{1}{\nu}-1} + \left(\lambda^2 x^\nu - \frac{1}{4} x^{-2} \right) x^{-\frac{1}{\nu}}}{x^{-\frac{1}{\nu}}} u = 0$$

$$u'' + \lambda^2 u = 0 \quad u = \{\sin \lambda x, \cos \lambda x\} \rightarrow y = \left\{ x^{-\frac{1}{2}} \sin \lambda x, x^{-\frac{1}{2}} \cos \lambda x \right\}$$

$$\Rightarrow J_{\frac{1}{2}}(\lambda x) = \frac{\sin \lambda x}{\sqrt{x}}, \quad J_{-\frac{1}{2}}(\lambda x) = \frac{\cos \lambda x}{\sqrt{x}}$$

فرق $J_{\frac{1}{2}}$ و $J_{-\frac{1}{2}}$ این است که $x=0$ تکین $J_{-\frac{1}{2}}$ است.

مثال - مطلوبست $J_{\frac{3}{2}}(x\lambda)$ و $J_{-\frac{3}{2}}(x\lambda)$ معادله قبل.

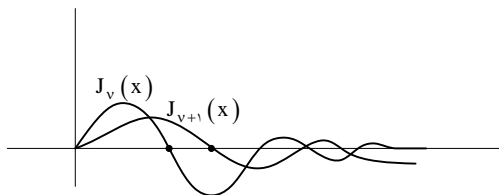
$$J_{v-1} - J_{v+1} = \frac{2v}{x} J_v(x)$$

$$\Rightarrow J_{-\frac{1}{2}}(x) - J_{\frac{3}{2}}(x) = \frac{2\left(-\frac{1}{2}\right)}{x} J_{-\frac{1}{2}}(x) \Rightarrow J_{\frac{3}{2}}(x) = \frac{\cos x}{\sqrt{x}} - \frac{1}{x} \frac{\sin x}{\sqrt{x}} = \frac{x \cos x - \sin x}{x\sqrt{x}} = x^{-\frac{3}{2}}(x \cos x - \sin x)$$

$$J_{-\frac{3}{2}}(x) - J_{\frac{1}{2}}(x) = \frac{2\left(-\frac{3}{2}\right)}{x} J_{-\frac{3}{2}}(x)$$

$$\Rightarrow J_{-\frac{3}{2}}(x) = \frac{\sin x}{\sqrt{x}} - \frac{1}{x} \frac{\cos x}{\sqrt{x}} = \frac{x \sin x - \cos x}{x\sqrt{x}} = x^{-\frac{3}{2}}(x \sin x - \cos x)$$

نکته J_v ها برای $x > 0$ صفر مشترک ندارند.

نکته J_v ریشه مضاعف ندارد

چون اگر باشد، J'_v هم آن

ریشه را دارد $\leftarrow J_{v-1}, J_v$

ریشه مشترک می یابند که غلط است.

$$\begin{cases} J_{v-1}(x) - J_{v+1}(x) = \frac{2v}{x} J_v(x) \\ J_{v-1}(x) + J_{v+1}(x) = 2J'_v(x) \end{cases}$$

مثال - جواب معادله $y' + \frac{1}{x}y = J_0(x) + 1$ چیست؟

از جمع آثار استفاده می کنیم یکبار ورودی $J_0(x)$ و یک بار ورودی 1 را می گیریم. طبق رابطه بازگشتی بین توابع بسل داریم:

$$\begin{cases} J_{v-1}(x) - J_{v+1}(x) = \frac{2v}{x} J_v(x) \\ J_{v-1}(x) + J_{v+1}(x) = 2J'_v(x) \end{cases} \Rightarrow J'_v(x) + \frac{v}{x} J_v(x) = J_{v-1}(x) \Rightarrow v=1 \rightarrow J'_1(x) + \frac{1}{x} J_1(x) = J_0(x) \rightarrow$$

جواب ورودی $J_0(x), J_1(x)$ شد.

حال اگر 1 بدهیم خروجی چه می شود؟ معادله همگن به فرم روبه رو می شود که حل می کنیم:

$$y' + \frac{1}{x}y = 0, \quad \frac{y'}{y} + \frac{1}{x} = 0 \quad \ln y = -\ln x \quad y_h = \frac{1}{x}$$

$$u' \frac{1}{x} = 1 \rightarrow u' = x \rightarrow u = \frac{x^2}{2} \rightarrow y_p = \frac{x}{2} \Rightarrow y_{tot} = cy_h + J_1(x) + \frac{x}{2} = \frac{c}{x} + J_1(x) + \frac{x}{2} = \frac{x^2 + c}{2x} + J_1(x)$$